

Filipínský organický zákon 1902

JUDr. Jan Podola, Ph.D.

Fakulta právnická, Západočeská univerzita v Plzni

Abstrakt: Příspěvek z dějin státu a práva Filipín navazuje na dříve publikovaný článek o Maloloské ústavě. Zatímco ta je vyjádřením národního boje za nezávislost, Filipínský organický zákon tento národní charakter nemá, neboť byl přijat zákonodárným sborem Spojených států amerických, které po skončené filipínsko-americké válce okupovaly území Filipín. Obsahem je tedy bližší pohled na průběh války, následné okupační uspořádání Filipín (United States Military Government of the Philippine Islands), jež bylo nahrazeno správou civilní (Insular Government of the Philippine Islands). Závislost na Spojených státech v této etapě je zřetelná mimo jiné ze skutečnosti, že civilní správa podléhá americkému Ministerstvu války (Department of War). Zajímavostí a možným směrem dalšího bádání je zkoumání judikatury amerického Nejvyššího soudu (Supreme Court of the United States) v tzv. ostrovních záležitostech (Insular Cases). Jde především o otázky nabývání a pozbývání občanství a jiných ústavních práv na nově získaných územích. Těžištěm článku je pak rozbor Filipínského organického zákona z roku 1902. Zákon samotný má 88 oddílů (Sections). Pátý oddíl je Listinou práv, zavádí se náboženská svoboda. Sedmý oddíl konstituuje dvoukomorový zákonodárný sbor (the Legislature). Dolní komorou je Philippine Assembly, horní pak Philippine Commission. Oddíl 88 prohlašuje za zrušené všechny zákony nebo jejich části, které jsou s organickým zákonem v rozporu.

Abstract: The paper from the history of the state and the law of the Philippines follows the earlier published article about the Malolos Constitution. While the Malolos Constitution is the declaration of the national fight for independence, the Philippine Organic Act has no such national character. It was approved by the legislature of the United States of America as the USA occupied the territory of the Philippines after the finished Philippine-American war. The content depicts more detailed perspective on the war development, the consequent United States Military Government of the Philippine Islands that was substituted by the Insular Government of the Philippine Islands. The dependency on the USA in this phase is obvious mainly from the fact that the civil service was subordinate to the American Department of War.

As a matter of interest and a possible direction of the further research is an examination of judicature of the American Supreme Court of the United States in so called Insular Cases. There are primarily the questions of acquiring and losing the nationality and other constitutional laws within the newly gained territories. The core of the study is the analysis of the Philippine Organic Act from the year 1902. The law itself consists of eighty-eight sections. The fifth section is the Charter of Rights, freedom of religion is introducing there. The seventh section establishes the bicameral legislature. The lower house is the Philippine Assembly, the upper house is the Philippine Commission. Section 88 declares cancelled all laws or their parts that are in contradiction with the Organic Act.

Klíčová slova: civilní správa, Filipíny, guvernér, Nejvyšší soud, okupační správa, organický zákon, ostrovní správa, Spojené státy americké, ústava, zákon o autonomii

Key words: civil government, Philippines, governor, The Supreme Court, military government, The Organic Act, insular government, The United States of America, The Constitution, The Autonomy Act

Úvod

Příspěvek z dějin filipínského státu a práva časově navazuje na předchozí článek věnující se okolnostem vydání *Maloloské ústavy*.¹ Může tak být vnímán i jako pokračování edice „Dokumenty k dějinám Filipín“.

Náhled do databáze kvalifikačních prací² přinesl zjištění, že v uvedené oblasti nebylo publikováno nic nového (*nihil novi*^{3,4}), zdá se tedy přínosné v daném té-

matu pokračovat; Filipíny zřejmě i nadále zůstávají stranou zájmu, byť jen období jejich cesty k (plné) nezávislosti na USA (1902–1946) nabízí nepřeborné množství studijního materiálu.

Potvrzením správnosti nastoupené cesty zdá se být ohlas (na výše uvedený příspěvek) nalezený v *Právním rádci* týkající se jubilejního desátého sborníku *Acta historico-iuridica Pilsnensia* vydávaného na plzeňské Fakultě právnické.⁵

Aby úplnosti bylo učiněno zadost, je třeba předchozí příspěvek k Maloloské konstituci doplnit též odkazem

¹ PODOLA, J. *Maloloská ústava a okolnosti jejího vydání*. Plzeň: 2019.

² Dostupné on-line: <https://theses.cz/>

³ Co bylo dříve, to zase bude, to, co se dělo, se bude dít. Není nic nového pod sluncem. Kazatel, 1:9.

⁴ Těž *Nihil Novi nisi commune concencu*. Ústavní základ polské

stavovské monarchie a možný další směr bádání. Dostupné on-line: <https://www.britannica.com/topic/Nihil-Novii>

⁵ BALÍK, S. Plzeňská Acta mapují své dějiny. *Právní rádce*, 2021, č. 5.

na článek o *Cádizské ústavě* z roku 1812, který prve unkl pozornosti autora. S. Balík zde mimo jiné prohlašuje citovanou (Cádizskou) ústavu za „matku“ ústavy filipínské. Pro naše účely je zvlášť důležité, že cádizská ústava zakotvuje „rovnost Španělů žijících na obou polokoulích“, což „dalo kreolům naději, že se budou moci plně účastnit na vládě v rámci konstituční monarchie“.⁶ K tématu, jak je i v jiných případech obvyklé, byla v roce 2014 zpracována kvalifikační práce.⁷

Je-li Maloloská ústava dokladem *rodícího se národního státu*, je Filipínský organický zákon dokumentem upravujícím vnitřní záležitosti Filipín „z vnějšku“, neboť byl přijat zákonodárným sborem Spojených států amerických.

Příspěvek tak může být pokusem nahlédnout na dějiny Filipín z této strany.

Filipínsko-americká válka

Předchozí výklad byl doveden ke konci španělsko-americké války. V jejím důsledku Španělsko přestává být koloniální velmocí, když ztrácí většinu svých zámořských držav (Kuba, Portoriko, Guam, Mariány). Válka končí uzavřením pařížské mírové smlouvy. Rozhodujícím v kontextu předkládaného příspěvku je čl. III. uvedené smlouvy, podle kterého Španělsko postupuje Spojeným státům americkým souostroví „známé jako Filipínské ostrovy“ (Spain cedes to the United States the archipelago known as the Philippine Islands).⁸

Pařížská smlouva není filipínskými předáky uznána a následující události tak lze z jejich strany vnímat jako pokračování revoluce ve snaze o potvrzení nezávislosti. Naproti tomu Spojené státy neuznávají filipínskou nezávislost a cesta k válce je tak otevřena. To za výchozí situace, kdy Filipínci kontrolují území celého souostroví s výjimkou Manily.

První výstřely války padly 4. února 1899 na předměstí Manily. Výhodou na straně povstalců je jejich počet. Naproti tomu jejich výzbroj a výcvik se nemohly rovnat protivníkovi. Americká armáda byla lépe vycvičena a rychle se jí dostávalo posil (v roce 1900 až 70 tisíc vojáků). Zprvu konvenční válka se tak přeměnila na válku partyzánskou. Oficiálně byla válka ukončena 4. června 1902, přesto se v odlehlejších částech země bojovalo až do roku 1913. Udává se 20 000 mrtvých filipínských vojáků na straně jedné proti zhruba 5 000 Američanů. Většina amerických vojáků zemřela na ne-

moci. V průběhu války docházelo k porušování zejména práv civilistů, vůči nimž byly páčány vojenské zločiny; hromadné popravy nebyly nijak výjimečné. Není se tedy čemu divit, že se počet civilních obětí vyčísluje na 200 000.⁹ Zdůraznit je třeba, že ani v samotných Spojených státech amerických nebyla válka přijímána jednoznačně, respektive proti jejímu vedení vystupovala řada známých osobností, mimo jiné M. Twain.¹⁰

Okupace

S postupem amerických vojsk byla zaváděna *okupační správa* (United States Military Government of the Philippine Islands) zabraných území. Okupaci se přitom rozumí stav, kdy jsou obsazená území okupanti schopni udržet a prosazovat zde svoji správu, a to i v případech, kdy se zde nesetkají s ozbrojeným odporem.¹¹ Pravidla pro zavádění okupační správy stanoví *Úmluva o zákonech a obyčejích války pozemní* (Convention respecting the laws and customs of war on land) vzešlá z Druhé haagské konference konané v roce 1907. Okupaci se věnuje oddíl třetí nazvaný „Vojenská moc na obsazeném nepřátelském území“. Okupantovi se především ukládá povinnost zjednat a zajistit veřejný pořádek a život (čl. 43), ctít práva rodiny, života osob a soukromé vlastnictví (čl. 46). Plenění jest výslovně zapovězeno (čl. 47).¹²

V čele okupační správy stojí *americký prezident* z pozice vrchního velitele (v té době W. McKinley). Jeho zástupcem na místě je *vojenský guvernér* (Military Governor) odpovědný za obnovení soudní a místní správy (města a provincie). Vojenskými guvernéry Filipín byli postupně W. Meritt¹³, E. S. Otis¹⁴, A. MacArthur¹⁵, A. Chaffee¹⁶.

⁹ Srov. <https://philippineamericanwar.webs.com/>

¹⁰ Anti-imperialistická liga. Z dalších osobností J. Addamsová, nositelka Nobelovy ceny míru (1931), A. Carnegie, W. James. Srov. <https://www.britannica.com/event/Philippine-American-War>

¹¹ Příručka vojáka AČR. Vojenská publikace. II. vydání. Vyškov: 2007, s. 20. Dostupné on-line: <https://www.zbynekmlcoch.cz/images/stories/vojenska-prisaha-vojensky-slib-tahak/prirucka-vojaka-acr-pdf-ke-stazeni.pdf>

¹² Úmluva o zákonech a obyčejích války pozemní. Dostupné on-line: https://www.cervenykriz.eu/files/files/cz/mhp_knihovna/Hague_valka_pozemni.pdf

¹³ Generálmajor se zkušenostmi z Občanské války a válek s Indiány. První vojenský guvernér Filipín. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Wesley_Merritt

¹⁴ Generálmajor, velitel 8. armády vyslané na pomoc americkým jednotkám na Filipínách. Odmítl jednat o příměří se slovy „pokud válka začala, musí dojít až do hořkého konce“. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Elwell_Stephen_Otis

¹⁵ Otec D. MacArthura, vysoce vyznamenaného generála z II. světové války. Velel 2. divizi v bitvě o Manilu. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_MacArthur_Jr

¹⁶ Účastnil se potlačení Povstání boxerů. Poslední vojenský guvernér Filipín. Dále obdržel nejvyšší francouzské vyznamenání

⁶ Srov. BALÍK, S. *Cádizská ústava z r. 1812*. Dostupné on-line: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/revoluce/BalikStanislav.pdf

⁷ ANDRŠ, J. *Cádizská ústava z r. 1812*. Dostupné on-line: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/14358/1/diplomka.pdf>

⁸ *The Treaty of Paris*. Article III. „Spain cedes to the United States the archipelago known as the Philippines Islands, and comprehending the islands lying within the following line.“ Dostupné on-line: <http://www.msc.edu.ph/centennial/treaty1898.html>

Okupační správa je *přechodným obdobím* a končí nahrazením správou civilní.

Civilní správa

Ještě v průběhu války byla ustavena *První* (nebo také Schurmanova¹⁷) *filipínská komise*¹⁸. Jejím úkolem bylo zjistit situaci na Filipínách a doporučit způsob jejich začlenění pod americkou správu. Závěry komise, přijaté v roce 1900, obsahovaly návrh řešení, kterým bylo co nejdříve ustanovit systém veřejného vzdělávání a civilní správy, v jejímž čele by stálo dvoukomorové zákonodár-
né těleso.

K realizaci doporučení První filipínské komise byla ustanovena *Druhá* (nebo též Taftova¹⁹) *filipínská komise*. Ta se stala prvním filipínským zákonodárným sborem a později fungovala též jako *horní komora* (Philippine Commission) *Filipínského zákonodár-
ného shromáždění* (Philippine Legislature). *Dolní komorou* pak bylo *Filipínské shromáždění* (Philippine Assembly).

Civilní správa byla budována jako *Ostrovní vláda filipínských ostrovů* (Insular Government of the Philippine Islands). Podle ní byly Filipíny *nezařazeným územím* (unincorporated territory) Spojených států amerických. Nezařazené území sice spadá pod americkou jurisdikci, ale nevztahují se na něj především ustanovení Ústavy týkající se nabývání a pozbývání amerického občanství (viz níže Insular cases).

Termín „ostrovní“ označoval skutečnost, že vláda podléhala americkému *ministerstvu války* (Department of War), *sekci pro ostrovní záležitosti*.²⁰

Označení státu jako „ostrovní“ bylo užíváno jen ojedinele, na státních symbolech, jako byly bankovky, poštovní známky, státní znak, se používal neformální název „Filipínské ostrovy“ (Philippine Islands).²¹ S po-

jmem tak pracoval ve svých rozhodnutích v zásadě jen *Nejvyšší soud Spojených států amerických* (Supreme Court of the United States) při rozhodování případů týkajících se postavení obyvatel na územích získaných po španělsko-americké válce (Insular Cases). Šlo zejména o otázky týkající se nabývání a pozbývání amerického občanství (14. ústavní dodatek – „All persons born or naturalized in the United States, and subject to the jurisdiction thereof, are citizens of the United States and of the State wherein they reside“) a aplikace ústavních práv na těchto územích. Nejvyšší soud vyklá názor, že ochrana garantovaná americkou ústavou se *nevztahuje automaticky* (ex proprio vigore) na všechna území pod americkou kontrolou. Z dnešního pohledu se na judikaturu Nejvyššího soudu ve věcech „Insular Cases“ nahlíží jako na rozhodovací praxi, která měla ospravedlnit koloniální politiku Spojených států.²²

Z dalších rozhodnutí spadajících do uvedeného okruhu jmenujme zejména *De Lima v. Bidwell*, 182 U. S. 1 (1901), *Goetze v. United States*, 182 U. S. 221 (1901), *Dooley v. United States*, 182 U. S. 222 (1901), *Armstrong v. United States*, 182 U. S. 243 (1901).²³ I v době svého přijetí byla rozhodnutí podrobena kritice tiskem.²⁴

V čele civilní správy stojí *generální guvernér* (Civil Governor). Vedle něj však na územích, která nebyla ještě zcela pod americkou kontrolou, vykonával svoji pravomoc guvernér vojenský (do 4. července 1902). Tato skutečnost znamená, že mohlo docházet k častým kompetenčním sporům. Guvernéra jmenuje americký prezident se souhlasem senátu. Prvním (civilním) guvernérem byl již zmiňovaný W. H. Taft. Ten se svého úřadu

Velkokříž Medaile cti. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Adna_Chaffee

¹⁷ President Cornelloy university. Veterinární fakulta (založena 1894) po něm pojmenovala přednáškovou síň. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Gould_Schurman

¹⁸ Ostatní členové – G. Dewey, admirál námořnictva, Ch. H. Denby, dřívější ministr pro čínské záležitosti, E. S. Otis, vojenský guvernér Filipín, viz výše a D. C. Worcester, specialista na filipínské záležitosti

¹⁹ W. H. Taft, první civilní americký generální guvernér Filipín, později 27. americký prezident. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/William_Howard_Taft

²⁰ Fungovala mezi roky 1898–1939. Též pro Kubu a Portoriko. Viz výsledky španělsko-americké války. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Bureau_of_Insular_Affairs

²¹ Zákon č. 1365 z 3. července 1905, přijatý Filipínskou komisí, stanoví popis znaku takto: „SECTION 1. There is hereby prescribed and adopted the arms and a Great Seal of the Government of the Philippine Islands, of the designs hereinafter described: Arms: Paleways of thirteen pieces, argent and gules; a chief azure; over all the arms of Manila, per fess gules and azure, in chief: the castle of Spain or, doors and windows azure, in base a sea-lion,

argent langued and armed gules, in dexter paw a sword hilted or Crest: The American eagle displayed proper. Beneath, a scroll with the words ‚Philippine Islands inscribed thereon‘.“ Z textu je zjevné neformální označení Filipín a dále jejich zjevná závislost umístěním „národních“ symbolů pod amerického orla. Dostupné on-line: <https://elibrary.judiciary.gov.ph/thebookshelf/showdocs/28/16665>

²² Srov. rozhodnutí ve věci *Downes v. Bidwell*, 182 U. S. 244 (1901). Právní věta zní: „Territories were due the full protections of the Constitution only when Congress had incorporated them as an ‚integral part‘ of the United States.“ Zajímavý je i poměr hlasů, kterým bylo rozhodnutí přijato 5:4. Disentní stanovisko je postavené na názoru, že „It will be an evil day for American Liberty if the theory of a government outside the Supreme Law of the Land finds lodgment in our Constitutional Jurisprudence. No higher duty rests upon this court than to exert its full authority to prevent all violation of the principles of the Constitution“. Rozhodnutí je dostupné on-line: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/182/244/>

²³ Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Insular_Cases#cite_note-3-10

²⁴ Například *The New York Herald*: Supreme Court decided „by a bare majority of one holds that the constitution is supreme only in the States, and that a million square miles, or one-fourth of the national domain, and ten million people are subject to no law but the will of Congress“. Dostupné on-line: https://en.wikipedia.org/wiki/Insular_Cases#cite_note-3-10

ujal od 4. července 1901 (plně od 4. července 1902). Taftovi následovníci (od roku 1905) byli titulováni jako *generální guvernéri Filipín* (Governor-General of the Philippine Islands).²⁵

Civilní (ostrovní) správa Filipín trvala do konce roku 1935. Nahrazena byla *Filipínským společenstvím* (Commonwealth of the Philippines). Cestu k úplné nezávislosti přerušila druhá světová válka. Ta je spojena s existencí druhé filipínské republiky, ve skutečnosti japonského loutkového státu.

Filipínský organický zákon 1902 – povšechná charakteristika

Uvedený zákon je základem filipínské civilní správy. Byl přijat 1. července 1902 a je znám také jako *Zákon o Filipínách* (Philippine Bill of 1902) nebo podle svého autora *Cooperův zákon* (Cooper Act).²⁶

Na tomto místě je možno zmínit další souvislost Filipín s Českou republikou. Když se Cooper snažil přesvědčit své kolegy poslance k přijetí daného zákona, citoval z Rizalovy básně *Mé poslední sbohem* (Mi último adiós, My Last Farewell). Tu Rizal napsal těsně před svou popravou. Báseň je označována jako „perla asijského romantismu“. Báseň je překládána do řady jazyků, poslední její překlad je do češtiny. Vytvořil ho dřívější (v letech 2005 až 2009) velvyslanec na Filipínách, Josef Ludva.²⁷ Český překlad básně spolu s dalšími informacemi o Rizalovi v Čechách jsou k dispozici v publikaci *Jose Rizal, osobnost historie medicíny a národní hrdina Filipín*.²⁸

Jako „organické“ se označují zákony, které ustanovují (nové) území Spojených států amerických a způsob, jakým se bude dané území spravovat. Příkladem organického zákona je („ústavní“) *Nářízení o středozápadu* (The Northwest Ordinance)²⁹, ale také zřízení *Yellowstonského národního parku* (The Act Establishing Yellowstone National Park).³⁰ Jejich opakem jsou úze-

mi, jejichž uspořádání nebylo nebo není dáno organickým zákonem. Příkladem neorganizovaného území byly v minulosti *Velké planiny* (Great Plains), *Aljaška 1867–1912* (Alaska Territory), *Havaj 1898–1900* (Hawaii Territory), dnes *Americká Samoa* (American Samoa).

Filipínský organický zákon 1902 – obsah³¹

Zákon je koncipován jako „přechodný“ (An Act Temporarily to provide for an administration of the affairs of civil government in the Philippine Islands, and for other purposes), člení se na *88 oddílů* (Sections). Cílem zákona bylo především ustavení civilní správy a legislativního sboru. Podmínkou pro zavedení takové správy a uspořádání voleb bylo zastavení bojů, zachování míru (nepřetržitě alespoň po dobu dvou let) a uznání americké správy, a především pak provedení *sčítání lidu* (census) a publikace výsledků tohoto sčítání. Na jeho základě byla ustanovena *dolní komora* (Philippine Assembly) a jmenována *komora horní* (Philippine Commission), mezi které byla rozdělena legislativní pravomoc.

Z dalších významných ustanovení zákona je možno uvést zavedení *Listiny práv* (Bill of Rights), jmenování *dvou zástupců* (Resident Commissioners), kteří Filipíny (bez hlasovacího práva) zastupují v americkém kongresu, ustanovení o *katolické církvi* a zachování *přírodních zdrojů* (Mineral Lands).

Prvním oddílem se zřizuje Filipínská komise a stanoví se její pravomoc (said Islands shall continue to be governed..., by the Philippine Commission). Její členové, guvernér, *viceguvernér* a jednotliví ministři filipínské vlády jsou jmenováni americkým prezidentem se souhlasem Senátu. Zřizuje se *ministerstvo vnitra* (Department of Interior), *obchodu a policie* (Department of Commerce and Police), *financí a spravedlnosti* (Department of Finance and Justice) a *veřejného vzdělávání* (Department of Public Instructions).

Druhý oddíl stanoví pravidla pro vybírání daní a poplatků.

Čtvrtý oddíl stanoví pravidla pro nabývání a pozbytování filipínského občanství.

Za občany se prohlašují všechny osoby, které zde žijí ke dni 11. dubna 1899 s výjimkou těch, které si zvolí španělské občanství. Filipínští občané se berou pod ochranu Spojených států amerických.

Pátý oddíl je Listinou práv. Garantuje se ochrana lidského života, svobody a stanoví se rovnost před zákonem. Zavádí se zásada „ne bis in idem“, zaručuje se právo na spravedlivý proces. S výjimkou nejvážnějších zločinů se připouští složení kauce. Nikdo nesmí být uvězněn jen pro dluhy. Zaručuje se právo na habeas

²⁵ Seznam generálních guvernérů je dostupný na: https://en.wikipedia.org/wiki/Governor-General_of_the_Philippines

²⁶ H. A. Cooper byl členem poslanecké sněmovny (United States House of Representatives) za Wisconsin.

²⁷ Jeho stručný životopis na stránkách Ministerstva zahraničních věcí zde: https://www.mzv.cz/manila/cz/o_velvyslanectvi/velvyslanec/velvyslanci_cr_na_filipinach_v_historii/x2_velvyslanec_cr_jaroslav_ludva.html

²⁸ STŘEDA, L., ZIMA T. *Jose Rizal, osobnost historie medicíny a národní hrdina Filipín*. Praha: 2011. Dostupné on-line: <https://books.google.cz/books?id=467ATE8ocs8C&pg=PA35&lpg=PA35&dq=jaroslav+ludva+b%3%A1sen+rizal&source=bl&ots=u65811OuoQ&sig=ACfU3U1J7F1EvWNLQoa37eYQs0bNjOcWlg&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwjtrHTtdjyAhWRgv0HHQEcCtAQ6AF6BAgdEAM#v=onepage&q=jaroslav%20ludva%20b%3%A1sen%20rizal&f=false>

²⁹ BALÍK, S., BALÍK, S. *Texty ke studiu světových právních dějin*. Plzeň: 2014, 320 s.

³⁰ Dostupný on-line: <https://memory.loc.gov/cgi-bin/ampage?collId>

=lsl&fileName=017/lsl017.db&recNum=73

³¹ Text dostupný on-line: <https://govtrack.us.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/32/STATUTE-32-Pg691.pdf>

corpus; záruka však není absolutní.³² Za situace ohrožení veřejného pořádku se uvedené právo suspenduje. V tom ustanovení kopíruje americkou ústavu, i když habeas corpus může být dále suspendován z rozhodnutí prezidenta nebo Filipínské komise. Zakazuje se retroaktivita. Zakazují se šlechtické tituly. Zakazují se nepřiměřené kauce a neúměrné pokuty. S výjimkou trestu za odsouzení na základě řádného procesu se zakazuje na Filipínách otroctví. Uzakoňuje se svoboda slova, svoboda náboženského vyznání a daňová zákonnost.

Šestý oddíl stanoví pravidla pro vyhlášení *sčítání lidu* (census). Jak již bylo řečeno, to lze vyhlásit po ukončení odporu, osvědčí-li tuto skutečnost guvernér prezidentovi. Řečeno dnešním jazykem, ustanovení je praktické i z hlediska zpracování osobních údajů.

Sbírá se tak jméno, věk, pohlaví, rasa, místo narození, jazyk nebo místní nářečí, vlastnictví nemovitosti a informace o sociálním statusu.

Navazující **sedmý oddíl** stanoví, že po uplynutí dvou let od vyhlášení výsledků sčítání lidu, je-li zachován mír, lze provést *všeobecné volby* do dolní komory (Philippine Assembly). Předepisuje se též počet zástupců této komory. Nesmí být nižší než 50 a vyšší než 100 členů. Každá provincie (administrativní členění Filipín) musí mít ve shromáždění svého zástupce.

Osmý oddíl pojednává o postupu volby dvou *zástupců do amerického kongresu* (Resident Commissioners). Těmto zástupcům je vyplácen plat v roční výši 5 000 amerických dolarů. Dále je jim přiznána náhrada výdajů ve výši dalších 2 000 USD.

Základy soudní soustavy jsou položeny v **oddíle devátém**. V jejím čele stojí *Nejvyšší soud* (The Supreme Court); nižšími stupni jsou soudy první instance. Rozhodnutí filipínských soudů může být definitivně přezkoumáno americkým Nejvyšším soudem (**oddíl desátý**).

Oddíly jedenáct až patnáct stanoví pravomoci vlády v oblasti budování přístavů, mol, majáků, nabývání státního majetku, vydávání patentů na duševní vlastnictví a meze prodeje půdy přistěhovalcům.

Sedmnáctý oddíl stanoví, že příjmy vlády z prodeje licencí na těžbu dřeva jsou příjmem státní pokladny.

Oddíly dvacet až šedesát pět stanoví ochranu přírodním zdrojům (voda, minerální bohatství), pravidla pro jejich užívání, průzkum nalezišť (survey), stanovují se těžební limity, stejně tak jako podmínky pro prodej licencí k těžbě.

Zajímavé je, že jako důkazní prostředek při uplatňování různých nároků, se připouští *přísaha* (oath) – **oddíly třicet osm a třicet devět**.

Oddíly šedesát šest až sedmdesát tři pojednávají o veřejně prospěšných pracích, jako je stavba kanalizace, odvodňovacích kanálů, zabezpečení dodávek vody. Se souhlasem prezidenta a senátu může filipínská vláda zmocnit městskou správu (zvláštní pozornost je věnována hlavnímu městu Manile) k vydávání dluhopisů k zabezpečení řečených veřejných činností. Zároveň se stanoví hodnota těchto dluhopisů na 50 USD s tím, že roční úrok z těchto dluhopisů nesmí překročit 5 %.

Finanční prostředky získané vydáváním dluhopisů lze investovat jen do zabezpečení činnosti měst a k žádným jiným účelům.

K zabezpečení veřejných záležitostí služeb jako je budování a oprava silnic a dálnic, ulic, náměstí, rezervací, mohou být se souhlasem filipínské vlády vydávány licence a koncese. Dále se limituje nabývání (zemědělské) půdy zahraničními obchodními společnostmi (corporations and holdings). Maximální možná plocha je dána výměrou 1 024 hektarů.

Oddíly sedmdesát šest až osmdesát šest se věnují problematice měny.

Centrální ražba mincí probíhá v Manile a vláda je oprávněna pro tuto ražbu přijmout pravidla. Jako *podpůrné* platidlo lze přijímat španělský filipínský dolar. Vláda je dále oprávněna k vydávání drobných mincí v hodnotě 50, 20 a 10 *sentimů* (sentimos, centavos). Obsahem mincí je 900/1000 stříbro a zbytek slitina mědi. Nejmenšími mincemi jsou půl sentimu, jeden a pět sentimů. K jejich ražbě se již nepoužívá stříbro, ale měď, nikl, cín a zinek. Opět jsou stanoveny poměry těchto kovů v jednotlivých mincích.

Sekci pro ostrovní záležitosti (The Division of Insular Affairs) na *ministerstvu války* (Department of War) se svěřují do působnosti všechny ostrovní záležitosti civilní správy. V čele úřadu má stát úředník v hodnosti a s výhodami (pay and allowances) plukovníka. Tohoto úředníka jmenuje ministr (**oddíl osmdesát sedm**).

V posledním, **osmdesátém osmém oddíle**, nalezeme zrušovací ustanovení. Podle něj se ruší všechny právní předpisy nebo jejich části *odporující* (inconsistent) organickému zákonu.

Zákon o autonomii

Filipínský organický zákon byl v roce 1916 nahrazen *Filipínským zákonem o autonomii* (Philippine Autonomy Act), též *Jonesův zákon* (Jones Act). Jeho podstatou je nahrazení jmenované *Filipínské komise* (Philippine Commission) voleným *senátem* (Philippine Senate). Dolní komora (Philippine Assembly) pak byla přejmenována na *Poslaneckou sněmovnu* (House of Representatives). Volby do obou komor proběhly v roce 1916. V čele exekutivy i podle tohoto zákona *zůstává* generální guvernér jmenovaný americkým prezidentem se souhlasem senátu. Přesto se však v preambuli objevuje prohlášení o možné nezávislosti Filipín. Ta je odložena

³² PODOLA, J. Omezení osobní svobody v Obnoveném zřízení zemském a Habeas Corpus Act. In: *Pocta prof. Karolině Adamové k 70. narozeninám*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2019, s. 233–242.

do doby „jakmile zde bude ustavena stabilní vláda“.³³ Cestu k nezávislosti přerušila první světová válka, kde Filipínci bojují na straně USA proti ústředním mocnostem.

Závěr

Dokument, o němž pojednává předkládaný příspěvek, je právním předpisem, faktickou ústavou americké ad-

ministrativy pro Filipíny, získané Spojenými státy po španělsko-americké válce. Jeho rozhodující charakteristikou je skutečnost, že sice pokládá základy filipínské civilní správy, nicméně jednání jejích orgánů v konečné fázi vždy podléhá americké supervizi.

Z pohledu Spojených států amerických jde o doklad, jak na počátku 20. století přistupují ke správě území, která v důsledku jejich zahraniční politiky přešla pod jejich správu.

³³ „WHEREAS it is, as it has always been, the purpose of the people of the United States to withdraw their sovereignty over the Philippine Islands and to recognise their independence as soon as a stable government can be established therein.” Text Jonesova zákona je dostupný on-line: <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/39/STATUTE-39-Pg545.pdf>